

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс е изготвен във връзка с необходимостта от усъвършенстване на нормативната уредба, регламентираща отделните административни производства в кодекса, включително производствата по данъчно-осигурителен контрол, фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск, обезпечаване и събиране на публичните вземания, налагане на административнонаказателна отговорност. Проектът предвижда следните основни групи промени:

1. Промени, свързани с доброволно деклариране на данни за превозите на стоки с висок фискален риск

Със законопроекта се предлагат мерки, чиято цел е да бъдат облекчени задължените лица и администрацията при осъществяването на фискален контрол на стоки с висок фискален риск. От една страна, на задължените лица се предоставя правна възможност за доброволно предварително деклариране на данни за превозите на стоки с висок фискален риск чрез нова електронна услуга, предоставяна от Националната агенция за приходите. От друга страна, мерките ще позволят осъществяването на контрол спрямо рискови лица, основан на анализ на риска на база предварително декларирани данни.

Проектът предвижда да се предостави възможност на задължените лица предварително да декларират конкретни данни в случаите на превоз на стоки, който започва от територията на друга държава - членка на Европейския съюз и завършва на територията на страната или започва от територията на страната и завършва на територията на друга държава членка. Лицата, на които ще се предостави възможността предварително да декларират превозите, са получателят/купувачът на стоката при вътреобщностно придобиване на стоки, доставчикът/продавачът на стоката при вътреобщностни доставки на стоки, съответно придобиващият/прехвърлителят на стоката, при тристранна операция по смисъла на Закона за данък върху добавената стойност или крайният получател/първият доставчик във верига последователни доставки на стоки. Данните ще се декларират чрез електронна услуга на Националната агенция за приходите (НАП), която ще предоставя уникален номер за всеки отделен превоз на стока със срок на валидност 14 дни от предоставянето.

Възможността за доброволно предварително деклариране на данни за превоз на стока ще се прилага само по отношение на превозите на стоки с висок фискален риск, извършвани с транспортни средства над 3,5 т, движещи се по пътната мрежа на територията на страната.

За да могат да се възползват от възможността за доброволно предварително деклариране на превоз на стоки с висок фискален риск задължените лица трябва да предадат уникалния номер за превоза на водача на транспортното средство/лицето, придружавашо стоката/превозвача или лицето, организиращо превоза. При осъществяване на фискален контрол, заедно с документите, водачът следва да предостави и уникалния номер на превоза.

Предимство на предложената система за доброволно предварително деклариране е, че се намалява времето за обслужване на клиентите и същевременно се ограничават контролните мерки, тъй като органите по приходите ще разполагат предварително с необходимата им информация. Това ще позволи прецизен анализ на риска и съсредоточаване на усилията на администрацията спрямо нелоялните задължени лица и минимизиране на административните мерки спрямо добросъвестните лица. В резултат на промените се очаква оптимизиране на процеса за извършване на фискален контрол, като предвидената възможност за доброволно предварително деклариране на превозите на стоки с висок

фискален риск способства оценката на риска да бъде обвързана не само с вида на превозваната стока, а и с поведението на задълженото лице за предходни периоди.

Също така на лицата ще бъде осигурен достъп по електронен път до актуална информация относно действията по фискален контрол, които са предприети спрямо тях и какъв е техният етап. По този начин клиентите на администрацията ще бъдат своевременно информирани за предприетите от администрацията производства и ще могат да извършат дължимото с оглед защита на своите права и законни интереси.

Във връзка с промените, свързани с доброволно деклариране на данни за превозите на стоки с висок фискален риск се предвижда допълване на законовата делегация за издаване на наредбата по чл. 127з от ДОПК.

2. Промени, свързани с компетентността на органите на НАП

Със законопроекта се предлага прецизирането на правилата при определяне на териториалната компетентност на органите по приходите.

Във връзка със съдебна практика на Върховния административен съд, в която се приема, че не е налице трайна невъзможност при промяна в длъжността, при условие че лицето не е напуснало НАП и продължава да е орган по приходите, със законопроекта се предлага да бъдат допълнени хипотезите, в които горестоящ орган изземва разглеждането и решаването на конкретен въпрос или преписка, като се включва и хипотезата на невъзможност, произтичаща от промяна в длъжността на органа, водеща до отпадане на компетентността.

Предлага се изразът „започнал производството“ да се замени с „образуване на производството“, като целта е синхронизиране на терминологията в производствата по ДОПК. Например, ревизионното производство се образува от орган по приходите (чл. 112 от ДОПК) и изпълнителното производство се образува от публичен изпълнител (чл. 220 от ДОПК).

С предложеното допълнение в чл. 12, ал. 6 се предвижда изпълнителният директор или оправомощен от него заместник изпълнителен директор да могат със заповед да определят органи по приходите и публични изпълнители, които да упражняват своите правомощия, без оглед на определената с чл. 7, ал. 1 и чл. 8 от ДОПК компетентност. По този начин се осигурява гъвкаво разпределение на служителите и ефективното им използване в административните производства в други териториални дирекции, когато това е необходимо във връзка с обслужването и контрола на задължените лица. Чрез предвижданата мярка се елиминира рискът от съкращаване на обучени квалифицирани служители поради намалена натовареност в определени териториални звена и се създава възможност за ефективното им използване в административните производства в други териториални дирекции. За улеснение на задължените лица се предвижда решаващият орган, пред който ще се обжалва акта или действието на орган на НАП в този случай, да се определя според регистрацията на задължените лица.

3. Конституиране на представител в производствата по ДОПК, когато страна е юридическо лице, и спиране на производствата при смърт или липса на представляващ юридическото лице

Предвижда се, когато орган по приходите или публичен изпълнител следва да извърши процесуални действия спрямо юридическо лице, което няма законен представител за повече от три месеца, същият да поиска от районния съд да назначи особен или временен представител, за да може да продължи съответното производство по ДОПК, независимо от бездействието на юридическото лице за назначаване на представляващ.

По аналогия на спирането на производството при смърт на законен представител на физическо лице се предлага допускане на спиране на производството и при смърт на лицето, което представлява юридическо лице. В тази хипотеза в производството по принудително изпълнение се предвижда да не се начисляват лихви за срока на спирането, тъй като се касае

за обективни обстоятелства, независещи от волята на длъжника. Същевременно в хипотезата на липсващ законен представител на длъжника, извън хипотезата на смърт на представляващия, се предвижда спиране на изпълнението до вписване на нов представляващ или назначаване на представител по чл. 11 от ДОПК, но с начисляване на лихви за срока на спирането.

4. Електронни документи и връчване на съобщения в административните производства по ДОПК

Тенденцията в работата на органите по приходите е комуникацията със задължените лица да се извършва по електронен път чрез използване на квалифициран електронен подпис (КЕП). В тази връзка както ревизираните лица, така и трети за ревизионното производство лица представят само по електронен път с КЕП или на технически носител информация и доказателства, които се присъединяват към преписката. С проекта се създава възможност за използването на електронни документи във вида, в който те са създадени, като отпада необходимостта от разпечатването им на хартия.

Във връзка с оптимизиране на процеса по връчване на документи, издадени от органите на НАП, се предоставя възможност документите да бъдат връчвани по електронен път не само от орган по приходите, но и от друг служител на НАП.

Разширяват се и възможностите за връчване на електронни документи на задължените лица чрез някои от средствата (удостоверителните услуги), предвидени в Регламент (ЕС) № 910 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО. Предлага се като доказателство в производствата по кодекса да се допускат данни, съдържащи се в електронен документ, съответно допускане като доказателствено средство на самия електронен документ по смисъла на чл. 3 от Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги, който е съобразен с чл. 3, т. 35 от Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.).

5. Промени, свързани с удостоверенията относно законодателството в областта на социалната сигурност

С проекта се предвижда възможност органът по приходите да оттегли издадено удостоверение А1 относно законодателството в областта на социалната сигурност по чл. 88, ал. 2 от ДОПК. Въвеждането на такава регламентация произтича от прилагането на Решение № А1 от 12 юни 2009 г. за установяване на процедура на диалог и помирение по отношение на валидността на документите, определянето на приложимото законодателство и предоставянето на обезщетения съгласно Регламент (ЕО) № 883/2004 г. По своята същност формуляр А1 е документ, който удостоверява в коя държава членка се плащат задължителните осигурителни вноски, т.е. с него се удостоверява приложимото осигурително законодателство. В този смисъл удостоверение А1 представлява документ от значение за признаване, упражняване или погасяване на права или задължения.

Към настоящия момент органът, издал този документ, не разполага с процесуална възможност за оттеглянето му дори и в случаите на стартиране на процедура на диалог по Решение № А1, когато са налице съмнения за правилността на документа с искане на чуждестранна компетентна институция за оттеглянето му или при откриване от орган по приходите на нови обстоятелства относно фактите, въз основа на които е издадено удостоверението. Тъй като с оттеглянето на издаденото удостоверение се променя статутът на лицето по отношение на приложимото осигурително законодателство, като се приема, че спрямо него осигурителното законодателство на Република България е неприложимо, оттеглянето би могло да бъде приравнено на отказ за издаване на удостоверение А1. В тази

връзка е предвидена възможност за обжалване по административен и съдебен ред на решението за оттегляне на издаденото удостоверение при наличие на правен интерес за това.

6. Промяна, свързана с Решение на Съда на Европейския съюз от 25 юли 2018 г. по дело C-553/16 г. по преюдициално запитване

С Решение на Съда на Европейския съюз от 25 юли 2018 г. по дело C-553/16 г. във връзка с преюдициално запитване, Съдът постановява, че разпоредбата на чл. 175, ал. 2, т. 3 от ДОПК противоречи на чл. 56 от Договора за функционирането на ЕС, забраняващ въвеждането на ограничения за свободното предоставяне на услуги. В тази връзка със законопроекта се предлага отмяна на т. 3 в чл. 175, ал. 2 от ДОПК, съгласно която от датата на изтичането на срока за внасянето на данъци, подлежащи на удържане при източника, на чуждестранно лице, до деня, когато чуждестранното лице докаже наличието на основание за прилагане на спогодба за избягване на двойно данъчно облагане, се дължи лихва.

7. Промени, свързани с обезпечаването и събирането на публични вземания

Предложението за замяна на термина „банкова сметка“ с по-общия термин „платежна сметка“ в чл. 129, ал. 4 и чл. 130 и сл. от ДОПК е с оглед синхронизиране на ДОПК с изискванията на Закона за платежните услуги и платежните системи, както и за преодоляване ограничението на свободния избор на лицата, които към момента не могат да посочат платежна сметка, открита при доставчик на платежни услуги, различен от банка, за получаване на суми от бюджетни организации, в т.ч. от НАП.

Във връзка с горното предложение се предлага и допълване на хипотезите на налагане на запор върху вземания на длъжника, като се предвижда ред за налагане на запор по платежна сметка.

Предложенията се основават на разбирането, че наличността по платежната сметка съставлява вземане на ползвателя на платежни услуги към платежна институция и като такова съставлява имущество, годно да бъде обект на налагане на обезпечителни мерки или принудително изпълнение.

Предложенията са в синхрон и с чл. 25 от Закона за Националната агенция за приходите (ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.), съгласно който освен информация от търговските банки и клоновете на чуждестранни банки за откритите и закрити от тях банкови сметки, информация подават и доставчиците на платежни услуги за откритите и закритите от тях платежни сметки.

За подобряване на правната уредба на производствата по събиране на публични вземания с проекта се предвиждат следните изменения:

Предлага се промяна в последователността на погасяване на предявените за събиране в НАП публични вземания до започване на принудителното им събиране (чл. 169, ал. 3б, 6 и 8). По действащия ред лицето прави избор кое задължение да погаси, когато не е в състояние да погаси всички свои задължения едновременно, а при липсата на избор - вземанията се погасяват съразмерно. По този начин е налице риск от погасяване по давност на по-рано възникналите задължения. Промяната предвижда погасяване в поредност от най-рано възникналите към по-новите задължения.

Предлага се изменение в чл. 216 от ДОПК, като се предвижда с изпълнението върху имущество, предмет на наложи по реда на част IV от ГПК мерки за обезпечаване на иск с правно основание по чл. 216, ал. 1 или 3, уважен с влязло в сила съдебно решение, да се осъществява по реда на ДОПК. Предложението има за цел създаване на по-голяма яснота и защита интересите на държавата в случаите на водени от НАП иски производствата за прогласяване на недействителност на прехвърлителни сделки след кумулирани просрочени задължения, установени освен с актове за публични вземания, но и след подадена декларация, тъй като същата е изпълнително основание по чл. 209 от ДОПК. Предложението е мотивирано и с оглед на съществуващата съдебна практика за отхвърляне на такива иски, основани на публични вземания, определени с декларация по чл. 105 от ДОПК. Глава

четиринадесета от кодекса, озаглавена „Установяване на данъците и задължителните осигурителни вноски“ въвежда освен установяване с ревизионен акт (чл. 108), така и установяване чрез самоизчисляване в подадена от лицето данъчна декларация (чл. 105). Установяването по чл. 105 от ДОПК е определено като предварително, доколкото определените с данъчна декларация от задълженото лице данъци и задължителни осигурителни вноски могат да бъдат предмет на ревизионно производство, в резултат на което те ще бъдат окончателно установени с ревизионен акт. Принцип в данъчното право е, че в общия случай задълженията за данъци и задължителни осигурителни вноски се самоизчисляват чрез подаване на данъчни декларации. Фактът, че за дадено вземане за данъци или задължителни осигурителни вноски не е възложена ревизия и не е издаден ревизионен акт, не означава, че това задължение не е възникнало или не е установено. То възниква по силата на съответния материален данъчен закон, а се установява в общия случай с подадената от задълженото лице данъчна декларация.

Редът за събиране на публичните вземания е предвиденият в ДОПК, съответно изпълнението ще се осъществи по този ред, като следва да се запази редът на вписаното обезпечение, допуснато по иск на публичния изпълнител или взыскател с правно основание чл. 216 от ДОПК.

На следващо място законопроекът предвижда непотърсените от купувача в шестмесечен срок вещи, продадени от НАП при публична продажба, да се считат за изоставени в полза на държавата (чл. 246, ал. 8). Мярката цели да минимизира разходите на НАП за съхранение на продадени чрез публична продажба вещи, чиито купувачи не се явяват да ги получат. При бездействие на купувача в много случаи НАП е изправена пред необходимостта да съхранява за неопределено време чужди движими вещи, без да има правото да се разпореди с тях, включително и да ги унищожи, като същевременно извършва разходи за съхраняването им.

С проекта също така се отстранява несъответствие между чл. 248, ал. 12 и чл. 253 от ДОПК от една страна и съществуващото задължение в чл. 50 от Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) от друга, съгласно което съдиите, нотариусите, областните управители, кметовете на общините и други длъжностни лица извършват сделката или действието, с което се придобиват, учредяват, изменят или прекратяват вещни права, след като установят, че е платен данъкът за придобиване на имущества по възмезден начин. Предвид обстоятелството, че съгласно чл. 246, ал. 6 от ДОПК собствеността преминава върху купувача от датата на постановлението, се предлага тридневният срок за издаване на постановлението за възлагане на вещта (в повечето случаи недвижими имоти) да тече от постъпване на сумата по указаната сметка и представяне на документ, удостоверяващ плащането на данъка по чл. 49 от ЗМДТ.

Предвижда се по аналогия на чл. 247, ал. 2 от ДОПК, където за участие в търг с явно наддаване се изисква нотариално заверено пълномощно, същото изискване към пълномощното да се въведе и при търг с тайно наддаване. Постига се синхронизация между двата вида търг. Освен това нотариално завереното пълномощно, приложено към предложението, ще може да се използва и в хипотезата на чл. 252, ал. 6 от ДОПК при преминаване от търг с тайно наддаване в търг с явно наддаване, където също се предвижда представяне на нотариално заверено пълномощно.

Друга промяна, която се предлага с проекта, е свързана с хипотезата на продажба на съсобствена вещ, при която действащата разпоредба на чл. 258, ал. 4 от ДОПК не позволява съсобствениците да изразят съгласие за продажба на вещта като цяло след изтичане на 30-дневния срок за изкупуване на вещта по чл. 258, ал. 1 от ДОПК. Продажбата на цяла вещ или имот предизвиква по-голям интерес от продажбата на идеални части от тях, респективно във всички случаи приходите за държавата ще се увеличат при продажба на цяла вещ. Предлаганата промяна ще даде възможност и на съсобствениците, които са изразили съгласие за изкупуване, но настъпят промени и не платят, да изразяват съгласие за продажба на вещта като цяло.

8. Промени, свързани с давностните срокове по отношение на публични вземания

С проекта се предлагат две допълнителни хипотези, при които се изключва прилагането на 10-годишния абсолютен давностен срок, след изтичането на който се счита, че публичното вземане е погасено: чл. 171, ал. 2, т. 2 - по отношение на предявените в производството по несъстоятелност публични вземания и чл. 171, ал. 2, т. 3 - при образувано наказателно производство, от изхода на което зависи установяването или събирането на публичното задължение.

Съгласно действащата уредба абсолютната давност не се прилага и в други случаи, в които държавата като кредитор е лишена от възможността да събира публичните вземания принудително (задължението е разсрочено или отсрочено, изпълнението е спряно по искане на длъжника). След изтичане на срока по чл. 193, ал. 4 от ДОПК не е налице възможност публичните вземания да се събират по реда на кодекса, т.е. не е възможно активно действие от страна на кредитора. В същото време, след като НАП предяви публичните вземания пред съда по несъстоятелността и осъществи процесуална защита в производството по тяхното приемане, на практика като процесуален представител на държавата не може да влияе върху продължителността на производството по несъстоятелност и свързаните с него производства. Ако длъжникът чрез процесуалните права, дадени му от Търговския закон (ТЗ), обжалва актове на съда по несъстоятелността или оспорва публичните вземания, докато се стигне до крайната фаза на осребряване и разпределение на имуществото е възможно абсолютният давностен срок да изтече (особено в случаите, в които част от него е изтекъл преди откриване на производството по несъстоятелност). Държавата, представлявана от НАП, не може да влияе и върху продължителността на производства за попълване на масата на несъстоятелността, след успешното приключване на които се осребрява имущество и се извършва разпределение на събраните суми. Не на последно място, при производства по несъстоятелност, в които масата на несъстоятелността включва множество или на висока стойност имуществени права, процесът на осребряване и разпределение също не може да бъде повлиян от кредиторите, тъй като зависи от инвеститорския интерес към активите, собственост на длъжника. Следва да се отбележи, че ТЗ регламентира спирането и прекъсването на давността за вземанията на всички кредитори, но предвид специалния характер на чл. 171, ал. 2 от ДОПК (според някои съдилища по несъстоятелността) спрямо разпоредбите на ТЗ и задължението на органите по приходите да отпишат публичните вземания с изтекла давност, се създава риск от неприемане или неудовлетворяване на приети публични вземания в производството по несъстоятелност.

Съгласно ТР № 1 от 7.05.2009 г. ОСНК на ВКС за установяването на щетите за бюджета, в резултат на неправомерно увреждане, представляващо невнесен дължим данък в резултат на престъпление, гражданският иск може да бъде предявен както в наказателното производство, така и в отделно гражданско производство по реда на чл. 45 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), включително и в случаите, когато гражданският иск в наказателното производство не бъде приет за съвместно разглеждане на основание чл. 88, ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс. Именно на основание чл. 45 от ЗЗД с решения на гражданския съд на държавата се признава правото да получи обезщетение за вредите от престъплението, при уважаване на съответния иск. Щетата за държавата представлява невнесеният данък заедно с дължимата лихва и това е видно от:

- съдебното решение по чл. 45 от ЗЗД и исковата молба по съответното гражданско дело, или

- от присъдата, респ. предявения граждански иск в наказателното производство и определението на наказателния съд, с което гражданският иск се приема за съвместно разглеждане в наказателното производство, или

- определението на съда в наказателното производство, с което се одобрява споразумение за решаване на наказателното дело и което има сила на присъда по чл. 383 от НПК, и наказателното производство се прекратява.

Съгласно ТР № 4 от 12.03.2016 г. по тълк. д. № 4/2015 г., ОСНК на ВКС, гражданският иск на основание чл. 45 от ЗЗД за причинени имуществени вреди, предявен от държавата чрез министъра на финансите за съвместно разглеждане в наказателното производство, е допустим, включително когато за данъчните задължения - предмет на обвинението, има влязъл в сила ревизионен акт по ДОПК, с който са установени идентични по вид, размер, период и данъчно задължено лице данъчни задължения с тези по обвинението.

Съгласно разпоредбата на чл. 172, т. 6 от ДОПК, давността за погасяване на публичните вземания спира, когато е образувано наказателно производство, от изхода на което зависи установяването или събирането на публичното задължение. От изхода на наказателното производство много често зависи установяването и събирането на невнесени данъци и задължителни осигурителни вноски от осъденото лице, отговорно за невнасянето им. Често наказателният съд отказва да присъедини към наказателното производство граждански иск срещу подсъдимия, поради което дори и делото да приключи с осъдителна присъда, абсолютната давност от 10-години по чл. 171 от ДОПК за събиране на задълженията е изтекла, поради което държавата не би могла дори да заведе гражданско дело по общия ред на ГПК. Предвид това е възможно да се получи ситуация, в която на осъденото лице е наложено наказание по Глава седма от Наказателния кодекс, но вредите, претърпени от държавата, не са обезщетени и поради изтичане на абсолютната давност няма механизъм за възстановяването им. Дори и при допуснат граждански иск в наказателното производство и присъдено обезщетение за данъци и задължителни осигурителни вноски, към момента на постановяване на присъдата и съответно обезщетението, може да се окаже, че абсолютният давностен срок за събиране на тези публични задължения е изтекъл.

9. Промени в административнонаказателните разпоредби

Със законопроекта се предлага актуализиране на размера на санкциите в чл. 273 от ДОПК за неоказване на съдействие на орган по приходите или възпрепятстване упражняването на правомощията му. Изключително niskият размер на санкциите стимулират задължените лица да предпочетат налагането на санкция пред угрозата от определяне на реално дължимите от тях данъчни и осигурителни задължения. Предлаганите размери на глобите и имуществените санкции са съобразени със степента на риск за фиска от неправомерното поведение на задължените лица.

С проекта се предлага в административнонаказателните разпоредби на ДОПК да бъде въведена специална хипотеза за неспазване на изискванията за съхранение на счетоводна и търговска информация, както и всички други сведения и документи от значение за данъчното облагане и задължителните осигурителни вноски. Едни от най-честите нарушения, които се наблюдават при осъществяването от НАП контролни производства са несъхраняване и манипулиране на информацията, която е от значение за правилното определяне на данъчните и осигурителните задължения на лицата. При по-масовото използване на софтуер при създаването и съхранението на тази информация, което е вече и правило при търговците със значителен обем на оборота, с нарушенията на чл. 38, ал. 3 от ДОПК се засягат в значително по-висока степен общественият ред и обществените отношения, които уреждат тези задължения. Освен това съхранението на данните и съдържащите ги документи, създадени на електронен носител, са с по-висока степен на сигурност и възможности за защита, създаване на резервни копия и др. Поради това за нарушенията на задълженията за съхраняване на данни в електронен вид, създадени от използваните от тях информационни системи, продукти или архиви, е предвиден по-висок размер на наказанията.

Следва да се отбележи, че предложената разпоредба на чл. 273а на ДОПК не се отнася за случаите на несъхранение от страна на лицата на подадените в НАП данъчни декларации и други данни, подадени в агенцията. Разпоредбата на чл. 38 и задължението за съхранение,

което същата установява, се отнасят за информацията и документите от значение за данъчното облагане и задължителните осигурителни вноски, въз основа на които е съставена подадената данъчна декларация, но не и самата декларация, с която се установяват данъчните и осигурителните задължения.

С проекта се предлага и въвеждането на административнонаказателна санкция за лицата, които не внесат или внесат в по-малък размер дължимия данък съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане и Закона за данъците върху доходите на физическите лица, когато основанията за прилагане на облекчение съгласно спогодба за избягване на двойното данъчно облагане не са доказани. Разпоредбата има за цел да се гарантира внасянето на данъка при източника върху трансгранични плащания и ефективност на данъчния контрол в хипотезата на извършване на такива плащания.

10. Други промени:

Предлага се при обявяване на ревизионен акт за нищожен от съда да се прилага чл. 173 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК). В практиката си Върховният административен съд се позовава на обстоятелството, че в чл. 160 от ДОПК, който се явява специален по отношение на АПК, не съществува възможност за връщане на преписката на компетентния орган, когато ревизионните актове се отменят като нищожни поради липса на компетентност. Това създава възможност при последващи ревизионни производства, при които порокът е саниран, да се стига до противоречиви съдебни решения относно новия ревизионен акт.

Също така се предлага в чл. 63 от ДОПК да бъде регламентирана възможността експертиза, възложена в ревизионно производство, да бъде използвана като доказателство в друго ревизионно производство. Промяната е свързана с производства, в които се установява отговорност за данъчни и/или осигурителни задължения по реда на чл. 19 от ДОПК и чл. 177 от ЗДДС.

С проекта се предлага още особените правила за доказване в чл. 116 от ДОПК да се прилагат съответно и при извършване на проверки (чл. 110). Практиката е наложила ревизионните производства на юридически и физически лица да се предхождат от проверки, в хода на които да се установи има ли укрити приходи/доходи и съответно след приключването им да се направи преценка за възлагане на ревизионно производство. Стесненият обхват на приложение на чл. 116 от ДОПК само в хода на ревизионно производство, може да доведе до погрешна преценка за необходимост от последващо възлагане на ревизия.

В Закона за Националната агенция за приходите се предлага регламентирането на ред за предоставяне на конфискувани или отнети в полза на държавата животни-компаньони не само на бюджетни организации, но и на специфични частноправни субекти като посочените в чл. 11, ал. 2 от Закона за защита на животните (ЗЗЖ) – „приют, спасителен център, друг животновъден обект или на нов собственик“. Въвежда се изключение от общата компетентност на министъра на финансите по чл. 3, ал. 5, изр. първо от ЗНАП, като се предвижда предоставянето да се извършва от изпълнителния директор на НАП или оправомощени от него длъжностни лица, което се налага от нуждите за бързина и предприемане на своевременни действия при осигуряването на подходящи условия за отглеждане на животните.

Съществуващите законови възможности за последващи действия по отношение на отнети в полза на държавата животни-компаньони, предадени на органите на НАП, са практически неприложими. Продажбата на отнетите в полза на държавата животни-компаньони по реда на ДОПК на основание чл. 3, ал. 4 от ЗНАП във връзка с чл. 3, ал. 1, т. 13 от ЗНАП е несъвместима с принципите и целите на ЗЗЖ. В масовия случай животните се отнемат в полза на държавата поради нехуманно отношение на собственици им към тях и неосигурени адекватни условия на живот, както и за престъпления по Наказателния кодекс, свързани с използването на животните в незаконни боеве. Продажбата чрез търг по реда на

ДОПК не разполага с механизъм, който да гарантира, че животните няма да попаднат в собственост на близки или роднини на осъденото лице, от което са отнети или конфискувани.

Втората възможност, за предоставянето на животните-компаньони на бюджетна организация от министъра на финансите на основание чл. 3, ал. 5, изр. първо от ЗНАП, е изключително трудно осъществима, предвид липсата на бюджетна организация, която да притежава нормативно установени функции и компетентности, свързани с използването и отглеждането на животни, в частност на животни-компаньони. Съществува единствено вариант за временно настаняване в общински или частни приюти (чл. 75, ал. 5, т. 2 от ЗЗЖ), но това, от една страна, не е постоянно решение, а от друга, би струвало на държавата заплащане на невъзстановими бюджетни разходи.

С Решение № РМФ-1/02.01.2018 г. на Управителния съвет на НАП, считано от 01.01.2018 г., е одобрена нова организационно-управленска структура на ЦУ на НАП. Съществуващата до този момент дирекция „Фискален контрол“ е преобразувана в главна дирекция „Фискален контрол“ с две дирекции и пет отдела с изнесено работно място в петте териториални дирекции на НАП. В тази връзка съгласно чл. 10 от Закона за администрацията административното ръководство на звената в администрацията се осъществява от главен директор – за главна дирекция, директор – за дирекция, началник – за отдел и началник – за сектор. Същевременно в чл. 7, ал. 1 от ЗНАП са изброени органите по приходите, в т. ч. и директорите на дирекции, като главният директор на главна дирекция не е сред тях.

Предложената промяна в чл. 7, ал. 2 от ЗНАП ще позволи на служителите, заемащи длъжност „държавен вътрешен одитор“, „главен вътрешен одитор“, „старши вътрешен одитор“ и „вътрешен одитор“ във връзка с осъществяване на правомощията им, да получават достъп до данни, предоставящи данъчна и осигурителна информация на основание чл. 72, ал. 1, т. 2 от ДОПК.

С предложението за чл. 10, ал. 9 от ЗНАП се предвижда органи на НАП да упражняват своите правомощия на територията на цялата страна, без оглед на определената с чл. 8 от ДОПК компетентност. Това се налага поради необходимостта за ефективно разпределение на заетите служители в различните териториални дирекции. Поради факта, че бизнесът е концентриран в няколко териториални дирекции, е необходимо администрацията да разполага с по-голяма мобилност, за да задоволи потребностите както от обслужване, така и от ефективен контрол на задължените лица. В тази връзка възниква необходимост от гъвкаво разпределение на административния капацитет. Чрез предвиждана мярка се елиминира рискът от съкращаване на обучени квалифицирани служители чрез ефективното им използване в административните производства в други териториални дирекции. За да се гарантира ефективното разпределение между териториалните дирекции, е предвидено органът, определящ органите по приходите и публичните изпълнители, за които няма да се прилагат правилата на териториалната компетентност по чл. 8 от ДОПК, да е изпълнителният директор или оправомощен от него заместник изпълнителен директор. Предвидено е органите да бъдат определяни със заповед.

В Закона за данъците върху доходите на физическите лица се предлага въвеждането на нов вид облекчение за лицата при ползване на услуги за ремонтни дейности. Целта на данъчното облекчение е физическите лица, които през годината са направили подобрения и ремонт в собствените си жилища да могат да намалят общата сума на годишната си данъчна основа с реално платените от тях разходи за труд на физическите или юридическите лица, извършили ремонта или подобренията.

За да ползват данъчното облекчение, физическите лица ще трябва да обявят кои са лицата, извършили ремонта и платените им суми за труд и по този начин придобитите от тях доходи/приходи ще излязат на светло.

С цел намаляване на административната тежест с параграфи 58-64 се предлагат изменения и допълнения в други нормативни актове, в които към настоящия момент се изисква предоставяне на удостоверение за наличие или липса на публични задължения от лицата, като се предвижда съответният административен орган да проверява по служебен

път информацията за наличие или липса на задължения на лицата по реда на чл. 87, ал. 11 от ДОПК.

Промените, които се предвиждат в проекта на Закон за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс във връзка с надграждането на фискалния контрол, няма да бъдат свързани със съществени разходи за бизнеса, доколкото предварителното деклариране на данни и достъпът до информационна система „Фискален контрол“ ще се извършва посредством безплатна електронна услуга, предоставяна от НАП. Подаването и проверката на данни чрез квалифициран електронен подпис също няма да доведе до значителни допълнителни разходи за лицата, доколкото използването на електронните услуги на държавната и общинската администрация (подаване на декларации, жалби, молби и други документи, които се обменят с държавните органи) и към момента изисква задължително квалифициран електронен подпис с оглед правна сигурност относно удостоверяването и сигурността на данните.

Предложените промени в проекта на акт няма да доведат до въздействие върху държавния бюджет. Разходите за реализиране на предложените промени с проекта ще бъдат в рамките на утвърдения бюджет на НАП и Агенция „Митници“. Надграждането на фискалния контрол ще бъде осъществено от експертите на НАП, с изключение на услугите „Разработване на справки от ИС „Фискален контрол“ и проверка от задължените лица на осъществяваните от тях доставки или придобивания“ и „Разработване на екранна форма за въвеждане на данни относно предварително деклариране от задължените лица на предстоящи доставки и/или придобивания“, както и интеграция с ИС „Фискален контрол“, които са възложени и финансово обезпечени по сключен договор.

Към проекта на Закон за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс не се налага изготвянето на анализ за съответствието с правото на Европейския съюз, тъй като предвижда промени на национално ниво.